

5 Emisná činnosť a peňažný obeh

5.1 Emisia slovenských peňazí

V roku 2005 zabezpečila Národná banka Slovenska v súlade s potrebami peňažného obehu dotlač 34,42 mil. kusov bankoviek v nominálnej hodnote 1000 Sk, ktoré vytlačila tlačiareň De La Rue vo Veľkej Británii a objednala dotlač bankoviek v nominálnej hodnote 50 Sk v kanadskej firme Canadian Banknote Company, ktorých tlač bude ukončená v roku 2006.

Pre potreby peňažného obehu zabezpečila Národná banka Slovenska aj výrobu 17 mil. kusov mincí v nominálnej hodnote 50 halierov vzor 1996 a 10 mil. kusov mincí v nominálnej hodnote 1 Sk. Okrem toho boli v roku 2005 vyrobené pre zberateľské účely mince v nominálnych hodnotách 10 Sk, 5 Sk, 2 Sk, 1 Sk a 50 halierov. Výrobu a predaj ročníkových súborov obehových mincí zabezpečovala Mincovňa Kremnica, š. p.

V roku 2005 vydala Národná banka Slovenska päť druhov pamätných mincí, ktorými pripomenula významné udalosti a výročia. Pamätné strieborné mince v nominálnej hodnote 200 Sk k 300. výročiu narodenia Jána Andreja Segnera a pamätné strieborné mince v nominálnej hodnote 200 Sk k 350. výročiu korunovácie Leopolda I. z tematického okruhu „Bratislavské korunovácie“ vyrobila poľská mincovňa

Mennica Państwowa Varšava. Pamätné zlaté mince v nominálnej hodnote 5000 Sk k 350. výročiu korunovácie Leopolda I. a pamätné strieborné mince v nominálnej hodnote 200 Sk k 200. výročiu podpísania Bratislavského mieru po víťazstve vojsk Napoleona I. pri Slavkove vyrobila Mincovňa Kremnica, š. p. Pamätné strieborné mince Ochrana prírody a krajiny – Národný park Slovenský kras v nominálnej hodnote 500 Sk vyrobila a koncom roka 2004 dodala Bižuterie Česká Mincovna Jablonec nad Nisou.

Okrem uvedených mincí boli do Národnej banky Slovenska v roku 2005 dodané pamätné strieborné mince z emisného plánu na rok 2006 Ochrana prírody a krajiny – Národný park Muránska planina v nominálnej hodnote 500 Sk, ktorých razbu realizovala Mincovňa Kremnica, š. p.

5.1.1 Stav peňazí v obehu a ročná čistá emisia¹⁷ v SR

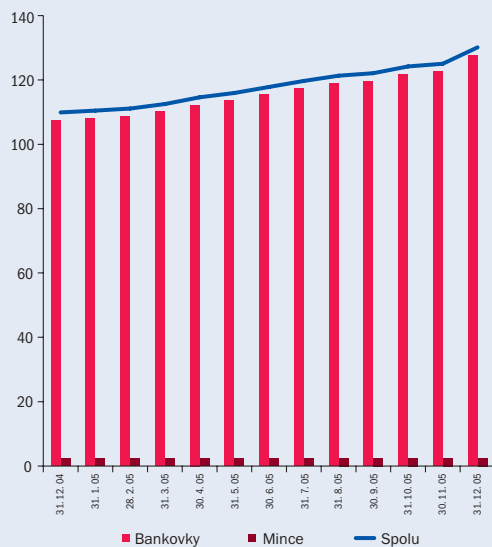
K 31. decembru 2005 bola hodnota obeživa v SR 130,11 mld. Sk (vrátane pamätných slovenských mincí a federálnych pamätných mincí). V porovnaní s hodnotou k 31. decembru 2004 vzrástla hodnota obeživa v roku 2005 o 20,2 mld. Sk. Medziročný index rastu hodnoty obeživa bol 18,4 %.

Tabuľka 29 Pamätné mince vydané NBS v roku 2005

Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú minca pripomína	Počet vydaných mincí v ks		Vyhláška NBS
		spolu	z toho PROOF	
200 Sk ¹⁾	300. výročie narodenia Jána Andreja Segnera	11 300	3 300	589/2004
500 Sk ¹⁾	Ochrana prírody a krajiny – Národný park Slovenský kras	12 100	3 600	52/2005
200 Sk ¹⁾	Bratislavské korunovácie – 350. výročie korunovácie Leopolda I.	13 700	4 800	288/2005
5000 Sk ²⁾	Bratislavské korunovácie – 350. výročie korunovácie Leopolda I.	5 000	5 000	511/2005
200 Sk ¹⁾	Bratislavský mier – 200. výročie uzavretia	8 500	3 400	549/2005

Zdroj: NBS.
 1) Pamätná strieborná minca.
 2) Pamätná zlatá minca.

¹⁷ Čistá emisia je rozdiel medzi výdajom peňazí do obehu a príjmom peňazí za určité časové obdobie. Terminológia je zhodná s terminológiou Európskej centrálnej banky.

Graf 46 Mesačný vývoj obeživa v roku 2005 (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Hodnota obeživa (podľa stavu ku koncu jednotlivých mesiacov) v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúcich rokov stále rástla, bez typického sezónneho poklesu v 1. štvrtroku. Mesačné hodnoty čistej emisie sa pohybovali od 0,58 mld. Sk v januári 2005 do 5,06 mld. Sk v decembri 2005.

V roku 2005 sa hodnota obeživa pohybovala od 109,5 mld. Sk do 134,9 mld. Sk. Minimálna hodnota obeživa sa dosiahla 3. februára 2005 a maximálna v predvianočnom období 23. decembra 2005.

5.1.2 Štruktúra čistej emisie a obeživa

K 31. decembru 2005 bolo v obehu 161,8 mil. bankoviek v hodnote 127,6 mld. Sk, 1 064,8 mil. obehových mincí v hodnote 1,7 mld. Sk a 830 tis. pamätných mincí emitovaných NBS v hodnote 612,2 mil. Sk.

Z celkovej hodnoty obeživa tvorili bankovky 98,1 %, obehové mince 1,3 % a pamätné mince vrátane federálnych pamätných mincí tvorili 0,6 %. Z cel-

Tabuľka 30 Hodnota obeživa v Sk

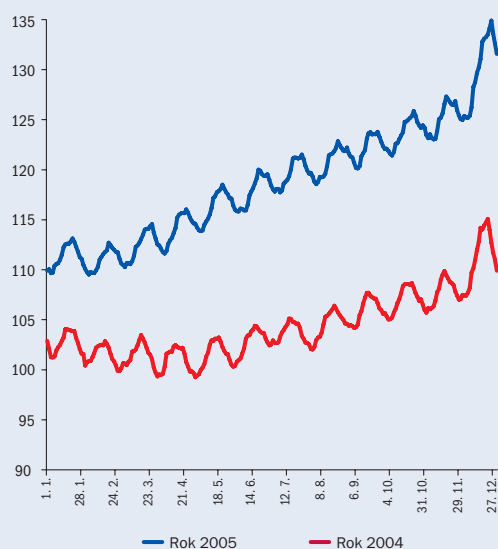
	Hodnota v Sk		Podiel v %	
	31.12.2005	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004
Bankovky				
5000 Sk	60 530 677 500	49 702 892 500	46,52	45,23
1000 Sk	56 298 082 500	47 876 243 500	43,27	43,56
500 Sk	4 864 545 875	4 428 680 875	3,74	4,03
200 Sk	2 055 817 650	1 845 758 050	1,58	1,68
100 Sk	2 386 890 550	2 301 353 750	1,83	2,09
50 Sk	803 035 150	734 480 750	0,62	0,67
20 Sk	668 318 405	638 825 785	0,51	0,58
Spolu	127 607 367 630	107 528 235 210	98,08	97,84
Obehové mince				
10 Sk	881 097 520	841 644 250	0,68	0,77
5 Sk	307 494 745	285 320 630	0,24	0,26
2 Sk	213 482 432	198 922 848	0,16	0,18
1 Sk	140 241 785	129 606 519	0,11	0,12
50 hal.	25 211 472	23 731 231	0,02	0,02
50 hal. II	63 057 108	53 230 099	0,05	0,05
20 hal.	44 346 033	45 006 309	0,03	0,04
10 hal.	26 998 155	27 304 295	0,02	0,02
Spolu	1 701 929 248	1 604 766 180	1,31	1,46
Pamätné mince¹⁾	801 298 680	956 268 950	0,62	0,87
Peniaze spolu	130 110 595 558	109 900 050 240	100,00	100,00

Zdroj: NBS.

1) Vráťane federálnych pamätných mincí.

Graf 47 Denný vývoj obeživa

(mld. Sk)

Zdroj: NBS.

kového množstva peňazí v obehu bolo bankoviek 13,18 %, obehových mincí 86,75 % a pamätných mincí 0,07 %.

Na čistej emisii za rok 2005 (20,2 mld. Sk) sa podieľali bankovky sumou 20,1 mld. Sk (99,5 %), obehové mince sumou 97,2 mil. Sk (0,48 %) a pamätne mince 34,25 mil. Sk (0,02 %).

V roku 2005 zaznamenali najvyššiu hodnotu čistej emisie 5000 Sk bankovky (10,83 mld. Sk, 2,17 mil. kusov) a 1000 Sk bankovky (8,42 mld. Sk, 8,42 mil. kusov). Tieto dve nominálne hodnoty tvorili spolu 95,4 % čistej emisie v roku 2005.

Najpočetnejšími bankovkami v obehu zostávajú, tak ako v roku 2004, bankovky v nominálnych hodnotách 1000Sk (56,3 mil. kusov), 20 Sk (33,4 mil. kusov) a 100Sk (23,9 mil. kusov). Bankovky v nominálnych hodnotách 5000Sk (v sume 60,53 mld. Sk) a 1000Sk (v sume 56,3 mld. Sk) zase tvorili svojou hodnotou 89,8 % hodnoty obeživa, čo je o 1 % viac ako v roku 2004.

5

Tabuľka 31 Množstvo obeživa v kusoch

	Množstvo v ks		Podiel v %	
	31.12.2005	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004
Bankovky				
5000 Sk	12 106 136	9 940 579	0,99	0,85
1000 Sk	56 298 083	47 876 244	4,59	4,10
500 Sk	9 729 092	8 857 362	0,79	0,76
200 Sk	10 279 088	9 228 790	0,84	0,79
100 Sk	23 868 906	23 013 538	1,94	1,97
50 Sk	16 060 703	14 689 615	1,31	1,26
20 Sk	33 415 920	31 941 289	2,72	2,73
Spolu	161 757 927	145 547 416	13,18	12,45
Obehové mince				
10 Sk	88 109 752	84 164 425	7,18	7,20
5 Sk	61 498 949	57 064 126	5,01	4,88
2 Sk	106 741 216	99 461 424	8,70	8,51
1 Sk	140 241 785	129 606 519	11,43	11,09
50 hal.	50 422 943	47 462 462	4,11	4,06
50 hal. II	126 114 215	106 460 197	10,27	9,11
20 hal.	221 730 163	225 031 543	18,06	19,26
10 hal.	269 981 546	273 042 950	22,00	23,36
Spolu	1 064 840 569	1 022 293 646	86,75	87,48
Pamätne mince	830 945	794 682	0,07	0,07
Peniaze spolu	1 227 429 441	1 168 635 744	100,00	100,00

Zdroj: NBS.

V roku 2005 predstavovala čistá emisia obehových mincí hodnotu 97,2 mil. Sk (42,5 mil. kusov). Pri všetkých platných obehových minciach bola čistá emisia plusová, jej hodnota bola najvyššia pri 10 Sk minciach (39,5 mil. Sk) a najviac vzrástlo množstvo 50-halierových mincí (21,7 mil. kusov). Ukončenie platnosti 20- a 10-halierových mincí sa v roku 2005 prejavilo minimálne – z obehu sa vrátilo len 3,3 mil. kusov 20-halierových mincí (49,5 mil. kusov v roku 2004) a 3,1 mil. kusov 10-halierových mincí (45 mil. kusov v roku 2004). V obehu zostáva stále 491,7 mil. kusov 20- a 10-halierových mincí, čo k 31. decembru 2005 predstavovalo takmer polovicu (46,17 %) celkového množstva emitovaných mincí od roku 1993 do konca roku 2005.

Celkový počet pamätných mincí v obehu vzrástol za rok 2005 o 35,03 tis. kusov a hodnota o 34,25 mil. Sk. Z obehu sa vrátilo 1 234 kusov federálnych pamätných mincí v hodnote 155,15 tis. Sk, ktorých platnosť bola ukončená 30. septembra 2000.¹⁸

5.1.3 Priemerné hodnoty obeživa

Hodnota obeživa na jedného obyvateľa¹⁹, vrátane pamätných mincí, dosiahla k 31. decembru 2005 sumu 24 184 Sk, z toho bankovky tvorili 23 719 Sk, obehové mince 316 Sk a pamätné mince 149 Sk. V porovnaní s rokom 2004 vzrástla celková hodnota obeživa na jedného obyvateľa o 3 757 Sk, z toho pri

bankovkách o 3 733 Sk, obehových minciach o 18 Sk a pamätných minciach o 6 Sk.

Na jedného obyvateľa pripadlo 30 kusov bankoviek, čo je o 3 kusy viac ako v roku 2004. Najpočetnejšie boli bankovky v nominálnej hodnote 1000 Sk v počte 11 kusov a bankovky v nominálnej hodnote 20 Sk v počte 6 kusov. Počet obehových mincí na jedného obyvateľa v roku 2005 vzrástol oproti roku 2004 zo 190 kusov na 198 kusov. Najvyšší podiel majú naďalej halierové mince (10, 20 a 50 hal.), a to 124 kusov na obyvateľa (121 v roku 2004). Z platných mincí sú najpočetnejšími mincami 50-halierové mince, ktorých na jedného obyvateľa pripadá 36 kusov.

Priemerná hodnota peňažného znaku²⁰ dosiahla v roku 2005 hodnotu 106 Sk (ročný rast o 12 Sk). Jeho vývoj zodpovedá vývoju množstva a hodnoty obeživa. Porovnanie vývoja priemernej hodnoty peňažného znaku podľa jednotlivých druhov peňazí dokumentuje tabuľka 32.

5.1.4 Obeživo a niektoré makroekonomické veličiny

K 31. decembru 2005 sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšila hodnota obeživa zo 109,9 mld. Sk na 130,1 mld. Sk (o 18,4 %), z toho obeživo u verejnosti vzrástlo zo 100,5 mld. Sk na 119,8 mld. Sk (o 19,2 %) a obeživo v pokladniciach bánk vzrástlo z 9,4 mld. Sk na 10,3 mld. Sk (o 9,6 %).

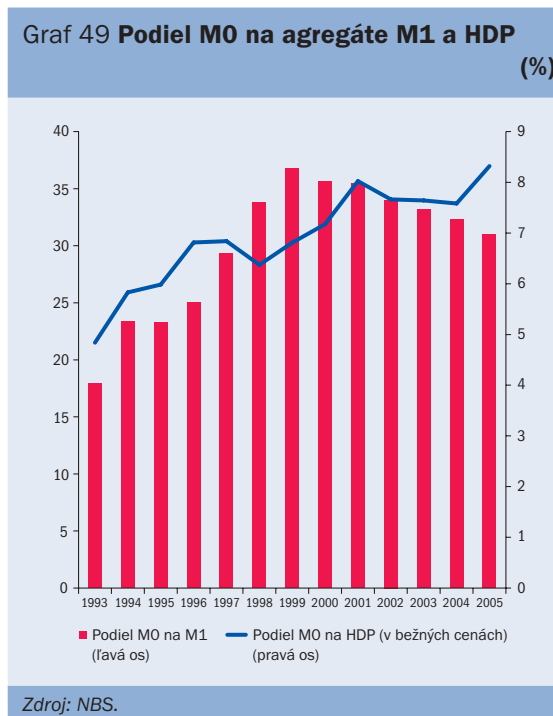
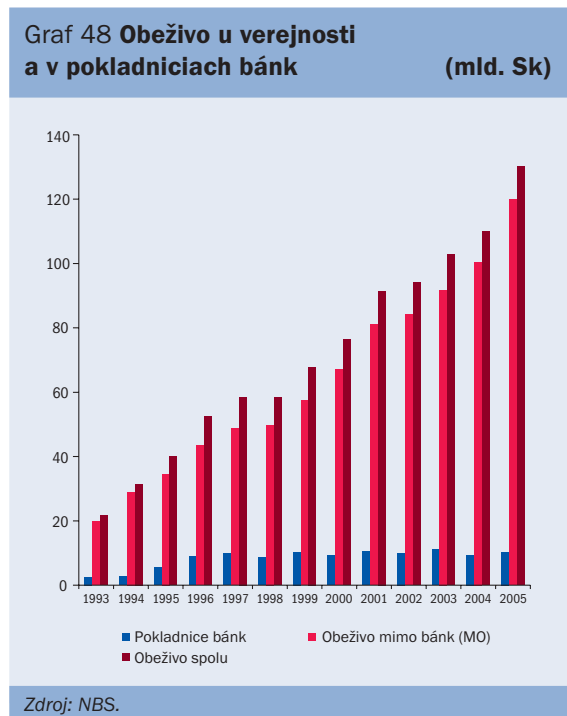
Tabuľka 32 Vývoj priemernej hodnoty peňažného znaku (Sk)			
Rok	Bankovky	Obehové mince	Peniaze spolu vrátane pamätných mincí
1993	289,3	3,2	90,2
1994	384,1	2,0	76,4
1995	455,6	1,8	76,7
1996	537,3	1,7	81,8
1997	566,3	1,6	80,5
1998	552,3	1,5	72,2
1999	594,1	1,5	76,1
2000	631,4	1,4	77,1
2001	693,6	1,4	84,4
2002	697,8	1,4	80,3
2003	729,2	1,4	85,0
2004	738,8	1,6	94,0
2005	788,9	1,6	106,0

Zdroj: NBS.

¹⁸ Vyhláška NBS č. 278/2000 Z. z. o ukončení platnosti pamätných strieborných mincí česko-slovenskej meny vydaných od 21. augusta 1954 do 31. decembra 1992.

¹⁹ K 31. decembru 2004 bol počet obyvateľov 5 384 822, zdroj ŠÚ SR.

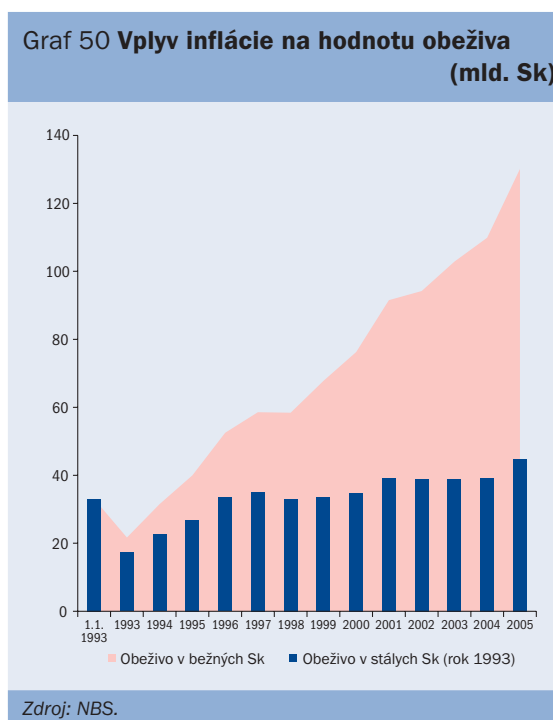
²⁰ Priemerná hodnota peňažného znaku = celková hodnota obeživa/celkové množstvo obeživa.

Podiel obeživa mimo bánk (MO) na peňažnom agregáte M1²¹ poklesol z 32,28 % v roku 2004 na 31 % v roku 2005. Tento ukazovateľ od roku 2001 vykazuje klesajúcu tendenciu, čo dokumentuje mierne stúpajúcu úroveň bezhotovostného platobného styku na Slovensku.

Podiel MO na HDP²² v SR vzrástol v roku 2005 o 0,7 percentuálneho bodu na 8,3 %, čo je porovnateľné s hodnotou dosahovanou v krajinách eurozóny (od 3 do 10 %).

Hodnota obeživa v stálych korunách (bez vplyvu inflácie) dosiahla k 31. decembru 2005 hodnotu 44,83 mld. Sk²³. V porovnaní s rokom 2004 zaznamenala rast o 5,47 mld. Sk. Dôvodom rastu obeživa v stálych korunách je skutočnosť, že ročná miera inflácie (3,7 %) bola v porovnaní s ročným prírastkom obeživa (18,4 %) nižšia, kým v predchádzajúcich štyroch rokoch sa miera inflácie a prírastok výrazne neodlišovali.

5.2 Falzifikáty peňazí zadržané na území Slovenskej republiky

V roku 2005 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných celkovo 1 316 kusov falzifikátov slovenských korún a cudzích mien. V porovnaní s rokom 2004 bol zaznamenaný mierny nárast počtu zadržaných falzifikátov, avšak uvedený počet je o viac ako tretinu

nižší ako priemer za obdobie rokov 1993 – 2005. Až 90 % falzifikátov bolo zadržaných priamo v peňažnom obehu bankami, pobočkami zahraničných bánk a nebankovými subjektmi.

Medzi zadržanými falzifikátmi bol najvyšší podiel slovenských korún (59 %) a eur (18 %). Podiel ame-

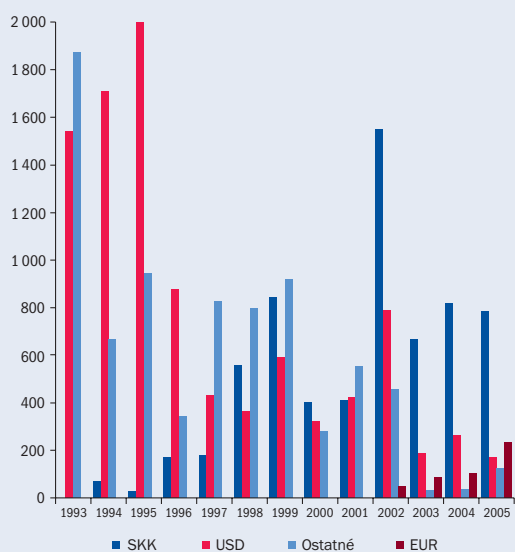
²¹Peňažné agregáty M0 a M1 sú vypočítané podľa metodiky NBS (Menový prehľad 1/2006).

²² Zdroj: ŠÚ SR.

²³ Pri raste cenovej hladiny od roku 1993 o 190,25 %, podľa indexu spotrebiteľských cien (CPI).

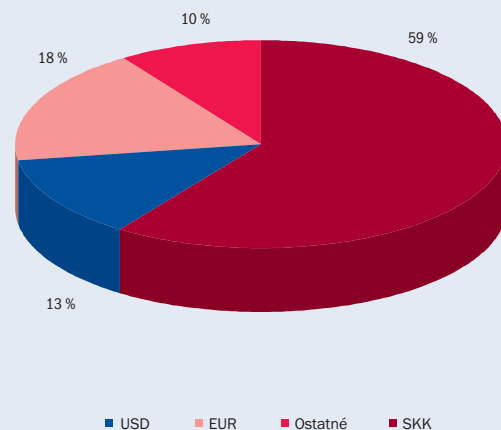

Graf 51 Vývoj počtu zadržaných falzifikátov (ks)

Zdroj: NBS.

Graf 52 Štruktúra falzifikátov v roku 2005 (%)

Zdroj: NBS.

rických dolárov dosiahol 13 % a ostatných cudzích mien 10 %.

nená eurová bankovka a 127 falzifikátov ostatných cudzích mien. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Bratislavskom kraji.

5.2.1 Falzifikáty slovenských korún

V roku 2005 bolo zadržaných 777 falzifikátov slovenských korún, 4 zložené bankovky, 1 napodobnenina a 2 upravené mince. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Prešovskom kraji (145 kusov) a v Trnavskom kraji (126 kusov). Najviac falšovanými boli bankovky s nominálnou hodnotou 1000Sk a 500Sk, ktoré predstavovali viac ako 62 % falzifikátov slovenských korún.

Falzifikáty amerických dolárov

V porovnaní s rokom 2004 sa počet zadržaných falzifikátov amerických dolárov znížil o 35 %. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Bratislavskom kraji, kde v 50 prípadoch zadržali 65 kusov falzifikátov. Najfalšovanejšou nominálnou hodnotou boli bankovky 100 USD, ktoré tvorili až 95 % z celkového počtu falzifikátov amerických dolárov.

5.2.2 Falzifikáty cudzích mien

V roku 2005 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných 171 falzifikátov amerických dolárov, 232 falzifikátov eur, 1 zložená eurová bankovka, 1 pozme-

Falzifikáty eur

Stúpajúci trend v počte zadržaných falzifikátov eur, ktorý pretrváva od roku 2002, pokračoval aj v roku 2005, keď bolo v porovnaní s rokom 2004 zrna-

Tabuľka 33 Počet zadržaných falzifikátov slovenských korún (ks)

Rok	Nominálna hodnota										Spolu
	5000	1000	500	200	100	50	20	10	5	P ¹⁾	
2001	2	278	55	15	54	4	3	0	0	0	411
2002	14	1 307	105	17	49	38	17	2	0	0	1 549
2003	14	396	131	58	31	27	8	0	0	1	666
2004	45	419	203	36	68	36	11	1	0	1	820
2005	23	337	151	103	87	48	28	0	0	7	784

Zdroj: NBS.

1) Napodobneniny, upravené a zložené bankovky a mince.

Tabuľka 34 Počet zadržaných falzifikátov amerických dolárov (ks)

Rok	Nominálna hodnota						P ¹⁾	Spolu
	1	5	10	20	50	100		
2001	1	0	3	9	7	398	2	420
2002	4	1	1	1	11	768	4	790
2003	0	0	0	3	3	176	5	187
2004	3	0	1	1	5	252	2	264
2005	0	0	1	1	3	163	3	171

Zdroj: NBS.

1) Pozmenené, napodobneniny a upravené bankovky.

Tabuľka 35 Počet zadržaných falzifikátov eur (ks)

Rok	Nominálna hodnota								P ¹⁾	Spolu
	2	5	10	20	50	100	200	500		
2002	0	0	0	2	31	14	0	1	0	48
2003	0	0	2	18	41	9	13	4	1	88
2004	3	1	0	1	48	26	17	2	5	103
2005	8	0	0	13	114	26	37	34	2	234

Zdroj: NBS.

1) Pozmenené, napodobneniny, upravené a zložené bankovky.

Tabuľka 36 Počet zadržaných falzifikátov ostatných cudzích mien (ks)

Rok	Mena							Ostatné ¹⁾	Spolu
	GBP	CZK	CAD	PLN	CHF	HUF			
2001	1	243	6	9	1	1	288	549	
2002	9	369	1	6	1	0	69	455	
2003	20	3	6	2	1	0	0	32	
2004	14	12	4	2	1	3	0	36	
2005	82	21	3	1	1	18	1	127	

Zdroj: NBS.

1) Meny nahradené eurom a nórska koruna.

menané zvýšenie počtu o viac ako dvojnásobok. Falzifikáty eur s počtom 234 kusov tvorili 18 % z celkového množstva zadržaných falzifikátov. Tak ako v predchádzajúcom období, aj v roku 2005 medzi najčastejšie zadržané falzifikáty patrili bankovky nominálnej hodnoty 50 EUR, ktoré predstavovali 48,7 % z celkového počtu falzifikátov eur.

Falzifikáty ostatných cudzích mien

V roku 2005 došlo k medziročnému zvýšeniu falzifikátov ostatných cudzích mien o viac ako trojnásobok a s počtom 127 kusov predstavovali 10 % z celkového počtu zadržaných falzifikátov. Najväčší podiel tvorili falzifikáty anglickej libry.